

1997. évi XVI. törvény

a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a Magyar Köztársaságban élő horvát kisebbség és a Horvát Köztársaságban élő magyar kisebbség jogainak védelméről Eszéken, 1995. április 5-én aláírt Egyezmény kihirdetéséről

1. § Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a Magyar Köztársaságban élő horvát kisebbség és a Horvát Köztársaságban élő magyar kisebbség jogainak védelméről Eszéken, 1995. április 5-én aláírt Egyezményt e törvénnyel kihirdeti. (Az Egyezmény megerősítéséről szóló diplomáciai jegyzékváltás 1996. április 22-én megtörtént, az Egyezmény ugyanezen a napon hatályba lépett.)

2. § Az Egyezmény magyar nyelvű szövege a következő:

„EGYEZMÉNY

a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a Magyar Köztársaságban élő horvát kisebbség és a Horvát Köztársaságban élő magyar kisebbség jogainak védelméről

A Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság (a továbbiakban: Szerződő Felek)

kiindulva abból a tényből, hogy a Magyar Köztársaságban és a Horvát Köztársaságban élő horvát, illetve magyar kisebbség (a továbbiakban: kisebbségek) léte és kultúrája gazdagítja a két ország kulturális értékeit,

attól a szándéktól vezérelve, hogy a Magyar Köztársaságban élő horvát kisebbség és a Horvát Köztársaságban élő magyar kisebbség számára legmagasabb szintű jogi védelmet, valamint nemzeti identitásuk megőrzését és fejlesztését biztosítsák, továbbá attól a meggyőződéstől vezérelve, hogy a kisebbségek integrációja csakis etnikai közösségi jellemzőik megőrzésével lehetséges, s ennek fontos eleme az identitásukat érintő különböző szintű döntésekben való hatékony részvétel,

tekintetbe véve a Budapesten, 1992. december 16-án, a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a baráti kapcsolatokról és együttműködésről aláírt szerződés kisebbségek jogait szabályozó rendelkezéseit, szem előtt tartva a magyar-ukrán-horvát-szlovén kisebbségvédelmi Nyilatkozatban foglaltak megvalósulását,

az emberi jogokról és alapvető szabadságjogokról, valamint a kisebbségvédelemről szóló nemzetközi dokumentumokban foglalt elvekből kiindulva, különös tekintettel az alábbiakra:

- az Egyesült Nemzetek Alapokmánya, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Népiirtás büntetnének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló Egyezmény, az Oktatásban alkalmazott megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló Egyezmény, a Faji megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló Nemzetközi Egyezmény, a Polgári és politikai jogok nemzetközi Egyezségokmánya, a Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi Egyezségokmánya, a Gyermek jogairól szóló Egyezmény, az ENSZ Közgyűlés Valláson vagy hiten alapuló megkülönböztetés és az intolerancia minden formájának felszámolásáról szóló Nyilatkozata, valamint a Nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló Nyilatkozata,

- az EBEÉ folyamat keretében született nyilatkozatok, állásfoglalások és ajánlások, különös tekintettel az 1990. évi koppenhágai emberi dimenzióról szóló konferencia záródokumentuma, valamint az 1991. évi genfi szakértői értekezlet jelentése,

- az Európa Tanács keretében született Egyezmény az emberi és állampolgári szabadságjogok biztosításáról, a Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartája, illetve a kisebbségek védelméről szóló európai Keretegyezmény, továbbá az ET Parlamenti Közgyűlésének ajánlásai, különös tekintettel az 1201 (1993) számú ajánlásra,

- valamint a Közép-Európai Kezdeményezés kisebbségvédelmi okmánya,

megállapítva, hogy általában a kisebbségek jogainak előmozdítása és védelme hozzájárul azon államok politikai és társadalmi stabilitásához, amelyekben élnek,

hangsúlyozva, hogy a kisebbségek jogainak folyamatos szavatolása és érvényesítése - mint a társadalmi fejlődés szerves része, a demokratikus jogállam keretein belül - hozzájárul a népek és az államok közötti barátság és együttműködés elmélyítéséhez, valamint a nemzetközi biztonság erősítéséhez,

megerősítve a magyar kisebbség azon jogát, hogy visszatérjen Horvátországnak azokra a megszállt területeire, amelyekről 1991-ben elűzték, mivel az a jelen Egyezmény által biztosított kisebbségi jogvédelem megvalósulásának egyik előfeltétele,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

A Szerződő Felek biztosítják a kisebbségek számára a kultúra, a nyelv, a vallás és a magyar, illetve horvát identitás megőrzését. Ennek érdekében a kétoldalú gazdasági együttműködés, a regionális fejlesztés, a kisebbségi képviselet, az oktatás, a kultúra, a tömegtájékoztatás, a kiadói és tudományos-kutatási tevékenység, a jogalkotás, valamint a közművelődés egyéb területein olyan megfelelő intézkedéseket és mechanizmusokat hoznak létre és valósítanak meg, amelyek elősegítik a kisebbségek sokoldalú fejlődését.

2. Cikk

A Szerződő Felek teljes támogatásukról biztosítják a kisebbségek nyelvén oktató meglévő óvodák, általános- és középiskolák, illetve felsőoktatási intézmények megfelelő szerveződését, valamint új oktatási intézmények létrehozását. A Felek a kisebbségi szervezetek szülőik igényén alapuló kezdeményezésének megfelelő szinten és formában támogatják az oktatási intézmények munkáját, amely formák lehetnek:

a) teljes oktatási folyamat a kisebbség nyelvén,

b) kétnyelvű oktatási folyamat,

c) a kisebbség nyelvének és kultúrájának kiegészítő, fakultatív jellegű oktatása.

A Felek fokozottan támogatják ezen oktatási intézményekben a kisebbségek soraiból kikerülő, megfelelő képzettségű pedagógusok alkalmazását, s csak kivételesen térnek el ettől, de abban az esetben is a kisebbségi nyelv tökéletes ismeretének kötelezettségét írják elő.

A Felek ösztönzik a tapasztalatcserét a kisebbségi iskolaüggyel foglalkozó szakértők találkozási útján mindkét országban, továbbá az anyanyelvű tankönyvek cseréjét. Ugyancsak ösztönzik a tanulók, tanítók és tanárok, valamint oktatási segédeszközök cseréjét, szakmai továbbképző tanfolyamok szervezését a kisebbségi oktatók számára mindkét országban, állami és alapítványi ösztöndíjak kölcsönös odaítélését a kisebbségek iskoláztatása és szakmai továbbképzése céljából, különös tekintettel a tanárookra és hittantanárookra.

Mindkét Fél ösztönzi a többségi nép iskoláiban a kisebbség és anyanyelve nyelvének, kultúrájának és történelmének oktatását.

3. Cikk

A Szerződő Felek megkülönböztetett figyelemmel fogják kísérni Magyarország horvátok lakta vidékein, illetve Horvátország magyarok lakta vidékein a kisebbségek kulturális, oktatási és vallási szükségleteinek kielégítését. Szorgalmazzák kulturális és oktatási központok megalapítását, valamint más intézmények, alapítványok működését, a meglévő intézmények és szervezetek működésének biztosítását Magyarország horvátok, és Horvátország magyarok lakta vidékein, országaik belső jogrendjével összhangban.

E célból különösen támogatják az ilyen alapítványok, társadalmi szervezetek részére könyvek, folyóiratok, kép- és hanghordozók nem kereskedelmi jellegű, vám- és illetékmentes küldését, a kisebbségek saját kiadói tevékenységét, hivatásos és amatőr művészegyüttesek vendégszereplését, valamint minden olyan kulturális és művészeti rendezvény megszervezését, amely a két országban élő kisebbség kultúrájának és identitásának gazdagítását szolgálja.

Együttműködnek a kisebbségek történelméhez is kapcsolódó műemlékek védelmében, illetve támogatják a kisebbségek ilyen irányú tevékenységét.

4. Cikk

A Szerződő Felek a kisebbségek tagjai számára a magán- és közéletben biztosítják az anyanyelv, valamint az eredeti vezeték- és utónevek szabad használatát és anyakönyveztetését.

A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy a kisebbségek által lakott területeken biztosítják mindkét nyelv megfelelő használatát, különösképpen a földrajzi nevek és nyilvános feliratok vonatkozásában, a helyi önkormányzatok szerveiben, az írásos és szóbeli kommunikációban, a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban, valamint egyéb közintézményekben, összhangban országaik belső jogrendjével.

5. Cikk

A Szerződő Felek elismerik a két kisebbség jogát az anyanyelvükön való tájékozódásra a sajtó, a rádió és a tv útján. A Felek országaik belső jogrendjével összhangban:

- lehetővé teszik az anyanyelvű rendszeres rádió- és televízió adások sugárzását megfelelő műsoridővel,
- ösztönzik az anyaországi rádió- és tv-műsorok átvételét és sugárzását,
- támogatják a kisebbségek saját információs tevékenységét.

6. Cikk

A Szerződő Felek tiszteletben tartják a kisebbségek azon jogát, hogy vallásukat anyanyelvükön gyakorolják, és támogatják az egyházak ilyen irányú erőfeszítéseit. Ebből a célból a magyar és a horvát hatóságok engedélyezik papok kölcsönös küldését és fogadását a területükön működő kisebbségi egyházi közösségek részére.

7. Cikk

A Szerződő Felek támogatják a kisebbségek jogainak, múltjának és jelen helyzetének tudományos kutatását és tanulmányozását. Ebből a célból támogatják a kisebbségek részvételét e kutatásokban, a Felek és a kisebbségek tudományos intézményeinek létrehozását, működését és együttműködését, valamint lehetővé teszik a Felek területén a kisebbségkutatást.

8. Cikk

A Szerződő Felek kisebbségeik érdekében támogatják a határon átnyúló együttműködés minden formáját, különös tekintettel a gazdasági és kereskedelmi együttműködésre, és törekszenek hasznosítani ezen területen is a kisebbségek közvetítő szerepét.

A Felek kötelezik magukat, hogy gazdasági fejlesztési terveikben figyelembe veszik a kisebbségek sajátos érdekeit, beleértve a háború által sújtott, magyarlakta horvátországi területek újjáépítését, és a kisebbségek által lakott területeken biztosítják a gazdasági és társadalmi fejlődést, amely lehetővé teszi a kisebbségek társadalmi és gazdasági egyenjogúságát.

A Felek olyan gazdaságfejlesztési intézkedéseket támogatnak, amelyek kiküszöbölik a kisebbségek elvándorlásának okait és a lakosság etnikai összetételének bármilyen formában történő megváltoztatását.

9. Cikk

A Szerződő Felek, összhangban országaik belső jogrendjével, biztosítják:

- a kisebbségek megfelelő részvételét a kisebbségek jogaira és helyzetére vonatkozó helyi, regionális és országos szintű döntések esetén,

- az anyagi és egyéb feltételeket a kisebbségi szervezetek képviselőinek a magyar, illetve a horvát képviselő-testületekben való munkavégzéséhez és az azokba való megválasztásukhoz.

A Felek kötelezik magukat, hogy az állam, valamint a helyi önkormányzat közigazgatási és területi szervezeteit, valamint választóköreiket nem alakítják át azzal a szándékkal, hogy az a kisebbségek számára hátrányokat okozzon.

A Magyar Köztársaság megerősíti, hogy biztosítja az anyagi feltételeket a magyarországi horvátok önkormányzatai létrejöttéhez, s hatékony működtetéséhez a törvény által előírt keretek között és határidőn belül.

A Horvát Köztársaság megerősíti, hogy a belső jogrenddel összhangban biztosítja a magyar kisebbség jogát a kulturális autonómiára, továbbá elősegíti szabad szerveződését és társulását nemzeti és kulturális identitásának megőrzése érdekében.

10. Cikk

A Szerződő Felek törekszenek a nemzetközi közösség segítségével lehetővé tenni a menekültek és elűzöttek, köztük a magyar kisebbséghez tartozók szabad és önkéntes visszatérését lakóhelyeikre a Horvát Köztársaság jelenleg megszállt területein, abból a célból, hogy helyreálljon az 1991 előtti etnikai állapot.

11. Cikk

A Szerződő Felek biztosítják a kisebbségek számára a sokoldalú, szabad és közvetlen kapcsolatok lehetőségét a velük azonos nyelvet beszélő és kultúrát valló nemzettel és annak állami és közintézményeivel. Ebből a célból, a lehetőségek keretein belül, újabb határátkelőket nyitnak, gondoskodnak a közlekedési összeköttetésekről, s támogatják a kulturális és gazdasági kapcsolatok fejlesztését, valamint a szakembercserét.

A Felek kormányzatai, szervezetei, állampolgárai a szerződésben megjelölt célok megvalósulása érdekében támogatást nyújthatnak a másik Fél területén élő kisebbség szervezeteinek, azok pedig jogosultak a támogatás elfogadására.

12. Cikk

A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy a jelen Egyezményből eredő kötelezettségeiket a kölcsönös megállapodások és együttműködési programok megkötésekor figyelembe veszik.

A Szerződő Felek biztosítják a kisebbségek szervezetei képviselőinek közreműködését azon szerződések kötésekor, amelyek jelen Egyezményből adódóan közvetlenül a helyzetükre és jogaikra vonatkoznak.

13. Cikk

A Szerződő Felek a jelen Egyezményben meghatározott kötelezettségek megvalósításához megfelelő anyagi és egyéb támogatást biztosítanak.

14. Cikk

A jelen Egyezmény egyetlen pontja sem értelmezhető vagy hajtható végre úgy, hogy ezzel a már eddig is biztosított és gyakorolt jogok szintje csökkenjen.

15. Cikk

Jelen Egyezménynek egyetlen rendelkezése sem értelmezhető vagy hajtható végre úgy, hogy bármely Szerződő Fél területi integritását veszélyeztetné vagy sértené.

16. Cikk

A Szerződő Felek külön kormányközi kisebbségi Vegyesbizottságot hoznak létre, amely figyelemmel kíséri jelen Egyezmény rendelkezéseinek megvalósítását. A bizottságba mindkét Fél Kormánya megfelelő számú tagot delegál. A bizottság kisebbségi tagjait a kisebbségek szervezeteinek javaslatára nevezik ki.

A kormányközi Vegyesbizottság szükség szerint, de évente legalább egyszer ülésezik, felváltva Magyarországon, illetve Horvátországban.

A kormányközi Vegyesbizottság feladatai a következők:

- megvitatja a két kisebbséggel kapcsolatos időszerű kérdéseket,
- értékeli a jelen Egyezményből eredő kötelezettségek megvalósítását,
- ajánlásokat készít elő és fogad el kormányaik számára az Egyezmény megvalósításával, szükség esetén módosításával kapcsolatban.

A Vegyesbizottság határozatait a két Fél egyetértésével fogadja el.

17. Cikk

Jelen Egyezmény az arról szóló utolsó értesítés napján lép hatályba, amelyben a Szerződő Felek diplomáciai úton közlik egymással, hogy jelen Egyezmény hatálybalépéséhez az országaikban megkövetelt alkotmányos eljárásnak eleget tettek.

Az Egyezmény az aláírást követően ideiglenesen alkalmazásra kerül.

18. Cikk

Jelen Egyezmény hatálybalépésének napjától öt évig marad hatályban. Ha a Szerződő Felek egyike sem mondja fel írásban az Egyezményt legalább hat hónappal a lejárta előtt, akkor az Egyezmény további ötéves időszakokra hallgatólagosan meghosszabbodik.

Készült Eszéken, az 1995. év április hónap 5. napján két eredeti példányban, magyar és horvát nyelven, mindkét példány egyaránt hiteles.

(Aláírások)”

3. § E törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1996. április 22-től kell alkalmazni.